

NAGYVÁRADI NAPLÓ

Előfizetési feltételek:

Nagyváradon: (Korona érték) Postai küldéssel:
 Egész évre. 24.— Negyed évre. 6.— Egész évre. 28.— Negyed évre. 7.—
 Fél évre. 12.— Egy hónapra. 2.— Fél évre. 14.— Egy hónapra. 2.40
 Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap,

hétfő és ünnep után való napok
 kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bémer-tér, 351. sz., I. emelet, a hova úgy az előfizetési
 pénzek, hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető levelek
 küldendőek.

Városok, vármegyék.

Nagyvárad, július 6.

Kecskeméten Városok czimen új közgazgatási szaklap indult meg, a melynek most érkezett száma kizárólag a városok kongresszusával foglalkozik, különösen pedig a határozatokra tett ellenvetésekkel. Ez ellenvetések két részre oszthatók: egyik kifogás az volt, hogy a városok közjogi helyzetüket tárgyalták, a másik meg, hogy nem foglalkoztak eléggé a városok gazdasági fejlődésének feltételeivel. Az első kifogásra megjegyzi a Városok, hogy a városok szervezeti hiányait, autonóm jogaik csorbaságát lépten-nyomon tapasztalják. Felhoz két példát, a mikor aprólékos, teljesen házi jellegű és a város anyagi érdekeit egyáltalán nem érintő kérdésekben a forma szerint meg kell indítani a hónapokig tartó eljárást, felterjeszteni a miniszteriumba, a hol tovább néhány hónapig hever az ügy, míg végre megérkezik valami módosítással. Mert a központban rendesen jobban tudják, mi kell valamely városnak, mint az illető város közgyűlése. Nagyon is szükséges tehát az autonómia megjavításának követelése. A gazdasági észrevételek meg épen helytelenek. Nem csak azért, mert a kongresszus e tekintetben elég gazdag munka-

programot állapított meg, hanem mert hiszen valami tulságos sokra azért nem vállalkozhatnak a városok, mert a hozzá való módot, anyagi eszközöket lefoglalta az állam, állami intézmények hozzájárulására és az állami adóalapok fejlesztésére.

A bő cikk így végződik:

A kongresszus eredményeivel tehát — figyelembe véve a kezdet nehézségeit — teljesen meg lehetünk elégedve. Mind régen érzett óhajítások azok, melyeknek a kongresszus ott kifejezést adott; megfelelő szervezet nélkül a városok még akkor sem fejlődhetnének, ha a vagyoni eszközök bőségesen rendelkezésükre állanának; viszont a jó szervezet hiába készít jó terveket, biztosítja azok gyors és lelkiismeretes megvalósítását, ha létesítésükre nincs pénz.

A jó szervezet és a gazdasági erők kibontakozásának egyik fő feltétele s velük együtt járó kíváncsi a kulturális fejlődés. Ha tehát az állam, illetőleg a törvényhozás és a kormány a városok és a városi elem erősödését kívánja — pedig minden elképzelhető szempontból kívánia kell — naponként újra hangoztatnunk kell a városok óhajításait. Hogy reformálják mielőbb a városok szervezetét és adjanak nekik igazi autonómiát. Hogy most, mikor a főváros már a maga erejéből is

rohamosan fejlődik, mesterséges eszközök alkalmazására nincs szüksége, — az ott bevált eszközöket megfelelően alkalmazzák a vidéki városoknak is. Adjanak kedvezményes személy- és teherszállítási tarifát a környékünkkel való érintkezésre, gyáraiknak pedig a kiviteli forgalomban is. Az állami segélylyel létesülő gyárakat ne szórják szét az ország minden kis falujában, hanem összpontosítsák azon városokban, melyek egy-egy vidék központját képezhetik. Vasutak, hajózható csatornák és állami utak építésénél első sorban jön figyelembe az a szempont, hogy a környék lakossága részére a vidék központjába jutást meg kell könnyíteni. Az állam kulturális és egyéb intézményei a helyzet kívánalmaihoz képest osztassanak szét a városok között s ezek anyagi ereje e célra ne vétessék igénybe, jövedelmi forrásaikat az állam ne nehezítse meg, hanem inkább azok fejlődését segítse elő.

Ezek azok az eszmék, melyeket a kongresszus tanácskozásából le lehet szűrni. S mivel ezek a városok fejlődésének helyes irányba terelésére teljesen alkalmasak, elismeréssel kell adóznunk a városok képviselőinek, hogy azokat formulázzák. Ez azonban nem elég. Fenn kell tartani az állandó érintkezést, még pedig a rendezett tanácsu városokkal is,

A NAGYVÁRADI NAPLÓ TÁRCZAJA

BENEDEK FERENCZ.

— A »Nagyvárad Napló« eredeti tárczája. —

Irtá: Dr. Klein Simon, egyetemi tanársegéd.

Az ország legfőbb törvényhozói testületének palotájáról gyászlobogó hirdeti, hogy a premontrai rend jászóvári prépost-praelátusa, Benedek Ferencz meghalt . . .

Azt, a mit Benedek Ferenczben a tudomány vesztett, ezzel karöltve pedig a híres kanonokrend — bőven irták meg a lapok. De arról írni, hogy mily remek ember volt Benedek egyszerű szülőfalujában, csak mi, teplicziek vagyunk igazán feljogosítva. Magam is szepes-tepliczi lévén, bő alkalmam volt az öreg »Feri bácsi« — mint a hogy a község jóra való, becsületes népe szokta nevezni — szegény, de ritka derek családjával megismerkedni.

Benedek Ferencz 1826. november 20-án született a Poprad-Felkától negyedóránira fekvő Szepes-Tepliczen. A nagyközség, mely azelőtt mezőváros volt, azzal dicsekedhetik, hogy ott létezett az első magyar papirgyár. Az épület most már rozoga állapotban van és csak püspöki erdő-őri lakasokul szolgál. Gyönyörű völgyben fekszik a nagy intelligenciájáról egész Szepességen híres falu, melynek állandóan meleg vize két malmot hajt. A folyócska vize gyógyhatású, egyetlen egy forrásból ered, melyből 1—2 méternyi távolságra körülbelül 1—2 ölnyi mélységű iszap rakódik le. Ha méltóságos prépost ur szülőfalujában »vaká-czióztok«, mindennap ide sétálgatott ki: társaságában — magától értetik — én is igen gyakran megfordultam, felolvasásokat tartva az

öreg urnak hol a klasszikusokból, hol a mai modern korszak romantikus szellemű, realis irányu termékeiről. Hajh, de akkor még más világ volt! Az öreg ur még teljes erejében volt, mint kassai főgymnasiumi igazgató, majd később kormányzó gyakrabban is jött, mint praelatusi minőségében.

A hány tepliczi — valamirevaló és tudományos pályára készülődő ifju volt, az mind a »Feri bácsi« protegáló védszárnyai alá bujt a premontraiak rendházában. Ha pedig a teplicziek Kassára jöttek, — hetenkint egyszer a szerdai vásárra, úgy mindig — s lett legyen az a falu utolsó embere vagy női személye — szívesen látott vendég volt Benedek Ferencznél. Az öreg ur t. i. rendkívül szerette szülőfaluját; ha csak tehette, bárkivel el-elsétálgatott még a vásárra is. Szegény, földhöz ragadt földmives emberek gyermeke lévén, a saját szorgalmával küzdött fel magát a praelatusi s így a főrendiházi tagsági állásig. Meg is tudta tehát a szegény tepliczieket becsülni, a ki pedig tudományos pályán volt, azt végtelenül szerette, pártfogolta, dédelgette.

Családjának egyedül ő volt még életben levő tagja. Azonban atyai nagybátyjának több gyermeke él és kiváló társadalmi állást foglal el. Így az egyik Benedik — a családneve ugyanis Benedik és csak a prépost változtatta át Benedekre, — János, befolyásos törvényhatósági bizottsági tag a megyében, földbirtokos Szepes-Tepliczen; a községnek 16 éven át főjegyzője is volt. Benedik István nyugalmazott huszárkapitány s mint ilyen, a nagyszombati katonai rokkantak kórházának igazgatója. Benedik József államvasuti titkár volt, két évvel ezelőtt meghalt. Benedek Ferencz anyai nagybátyja, Forinyák

Gyula lovassági tábornok, volt honvédségi adlatus, ki szintén gyakran szokott falunkban megfordulni. Legutoljára akkor volt, midőn még boldogult László főherceg nevelője, bold. Holdházy püspök kíséretében az akkori szepesi püspök, Császka György ő excelenziája erdeiben rendezett nagy vadászatot részt vett.

3 orvos, 1 ügyvéd, 2 tanár s 8 pap került ki az utolsó időben a község szorgalmas tanítói közül s ez mind az áldott jószívű prépost segítségével, támogatásával.

A gyönyörű templom fényes restaurálásához is ő járult leginkább hozzá, s csak a Benedek hatalmas szavának, befolyásának volt köszönhető, hogy körülbelül 8 évvel ezelőtt a miniszterium vette kezébe a templomépítési ügyet. A tepliczi parochia is azóta inkább palotának, mint plebániái épületnek vált be.

Méltán, őszinte könyvekkel fogják halálát a teplicziek megsiratni, nem tudok példát rá, hogy egy község szülöttje annyit tett volna szülőfalujáért, mint Benedek Ferencz.

A legjobb tanárok egyike volt. Előadásait egyszerűség, világosság s értelmesség jellemezte. Az igazságos szigort bámulatos módon tudta párosítani az atyai szeretettel. A rideg matematikával is meg tudta találni az utat tanítványai szívéhez. Legjobban jellemezte őt ez irányban az a tanítványa, ki szülői előtt így beszélt: »a szám-tant jól kell tudni, mert azt Benedek tanítja«, — meg az az életrajzírója, ki így nyilatkozott róla: »Benedektől még az árva is megtanulja, hogy van apja.«

Áldott legyen emléke!

melyek a kongresszuson hozott határozatok legnagyobb részében a maguk érdekeinek kielégítésére alkalmas eszközöket szintén feltalálják, mert csak az összetartástól, tervszerű együttműködéstől várhatjuk az óhajások megvalósulását s azoknak a közvélemény által való befogadását. Nem szabad tehát a megkezdett uton egy pillanatra sem megállani, hanem küzdeni, fáradni, folyton csak a cél, nem az utat és akadályokat nézve.

A kínai háború.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 5.

Minél veszedelmesebbé válik a helyzet Kínában az európaiakra, annál beláthatatlanabb azok a viszonyok, a melyek ezt a háborút, a mely csaknem az összes hatalmasságoknak háboruja lesz Kína ellen, előidézték. A követsek s az a hétszáz európai ember, a ki az angol követsegen van bezárva, ha eddig még el nem pusztult volna is, menthetetlenül áldozatává lesz. Tuán herceg embereinek, a kik teljesen felfordították a rendet a fővárosban s korlátlan urai a helyzetnek. A fogva tartott császárral ediktumot bocsátottak ki, ki, mely azzal a kijelentéssel kezdődik, hogy Kína hadilábon áll az idegen hatalmasságokkal s azért a császár felhívja az összes alkirályokat az európaiak kipusztítására.

Tiencinben is megújult a veszedelem; azt a hajót, melyre az idegenek menekültek, a kínaiak bombázzák. Haderejükkel szemben a takui európai haderő tehetetlen; a tengernagyok haditanácsot tartottak, melyen kénytelen voltak beismerni, hogy Peking fölmentésére nem is gondolhatnak, sőt Tiencint is aligha tudják megmenteni, azért minden erejükkel iparkodni fognak megvédelmezni Takut.

Kétségtelen tehát, hogy csak nagyobb csapatoknak hirtelen partraszállásával lehetne némi eredményt elérni. De csapatokat gyorsan csak Japán küldhetne, ha Oroszország nem állná ebben útját.

Németország lázasan készülődik a megtorlásra. Az izgalom Berlinben óriási, az utcán néhány kínai embert tettleg inzultáltak, a börzén pedig a legújabb események hatásaként óriási deroute jelentkezett. Különösen az a hír okozott nagy megdöbbenést és aggodalmat, hogy kínai hadihajók elindultak kikötőjükből, hogy a nyílt tengeren mogtámadják és elfogják Németországnak fedezet nélkül utnak indított vértetetlen szállítóhajóit. Ez a tény, egybevetve a mandzsu-párt által kierőszakolt császári fegyverbehívó ediktummal, annyit jelent, hogy Kína nyíltan megüzenté a háborút az összes európai hatalmaknak.

A mai táviratok következők:

London, július 5. A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból 3-iki kelettel: Az angol és az orosz tengernagy azért jutott arra az elhatározásra, hogy Peking felszabadítását most nem lehet megkísérteni, mert a szövetségesek egész hadereje, a mely ez idő szerint összevonható, csak körülbelül 20.000 ember, holott a kínaiak részéről Tiencin és Peking között most mintegy 140.000 ember van összevonva. Nisch tábornok állítólag 90.000 emberrel Tiencin felé vonul.

New-York, július 5. A »New-York Herald« jelenti Vashingtonból: Hay külügyminister táviratilag nyilatkozatot küldött az Európában és Japánban levő

amerikai nagy követeknek és követeknek, azzal az utasítással, hogy ezt a nyilatkozatot mutassák be azoknak a kormányoknak, a melyeknél akkreditálva vannak. A nyilatkozat a következő pontokat foglalja magában: Az Egyesült-Államok kormánya nem ismeri el, hogy Kínában hadi állapot van. Az Egyesült-Államok nem azért küldték ki csapatokat és hajókat, hogy Kína ellen hadat viseljenek, hanem azért, hogy az amerikai alattvalókat és érdekeiket megvédjék, a rendet ismét helyreállítsák és főtartsák és a nyugalom helyreállítását ismét elvonuljanak.

Sanghai, július 4. A nankingi alkirály annak a dokumentálására, hogy jó egyetértésben van az európaiakkal, abbahagyta az ágyuk föllállítását a Jangce mentén levő erődökben és beszüntetett minden hadikészülődést, amely az idegenek ellen irányul. Hír szerint az alkirály vonakodott Lipenghinget északon csapataival támogatni. Lipenghing csak 300 katonával indult el Nankingból és a nagy csatorna mentén nyomul előre. Nem valószínű, hogy gyorsan juthatna előre.

Bécs, július 5. A külügyminiszterium értesülése szerint a pekingi osztrák-magyar nagykövetség teljesen elpusztult. A csapatok az angol nagykövetségen vannak, a hol a kínaiak erősen ágyúzzák őket. A felmentés egyelőre teljességgel lehetetlen.

Berlin, július 5. Szögyény Marich László, mint az osztrák magyar monarchia nagykövete, a német kormánynál Ausztria Magyarország nevében Ketteler német nagykövet meggyilkoltatása felett mély felháborodásának és részvételének adott kifejezést. A kormány a részvétet köszönettel fogadta.

Brüsszel, július 5. A külügyminiszteriumba érkezett távirati jelentés szerint a boxerek lázadása Hankauban, hol nagyon népes belga telepek vannak, megdöböntő kiterjedést vett. A telepeket egészen elhamvasztották. A peking-hankani vasúti vonal összes épületeit elpusztították.

Pétervár, július 5. Egy moszkvai tea nagykereskedő Kínából egyik ügynökétől a következő táviratot kapta: Egész Kínában kiűtött a forradalom. A helyzet rendkívül veszedelmes. Ily körülmények között egészen meg kell szüntetnem a teavásárlást.

A város közigazgatása.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Nagyvárad, július 6.

Nagyváradváros közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta meg rendes július havi ülését.

Az ülésen Bulyovszky József dr. polgármester elnöklése alatt jelen vannak: dr. Baróthy Ákos, Mezey Mihály, Dus László, Papp Miklós, dr. Grósz Albert, Némethy Károly, Mihelfy Adolf, dr. Hoványi Géza, Kikinday Gyula, dr. Grám Károly, dr. Nagy Géza, Hlatky Endre, Sipos Orbán és Szűts Dezső előadó.

Elnök az ülést délután 3 órakor megnyitja. Elsőben is felolvasták a polgármester havi jelentését, melynek adatait már közöltük.

A jelentéssel kapcsolatosan szólal fel **Mi-**

helfy Adolf. A Kossuth Lajos- és Nagy-Körösete az állathajtásra nagyon szűk, arra kérné felhívni a tanácsot, hogy egy alkalmas ut kijelölése iránt tegyen javaslatot.

Elnök helyesnek tartja a javaslatot, azonban az csak a vásárterek rendezésével kapcsolatosan lesz tárgyalható.

Tudomásul vették, ugyszintén elfogadták a rendes havi jelentést is.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, **Papp** Miklós pénzügyigazgató, **Nagy** Géza dr. kir. ügyész és **Kikinday** Gyula főmérnök nemleges jelentéseket terjesztenek be. A szakelőadók jelentéseit tudomásul vették.

Az egyes **m**aiszteri leiratokat minden észrevétel nélkül tudomásul vették.

A Parobek-gát ügyében a polgármesteri határozatot hagyták jóvá, mely szerint a költségek felét a város, felét pedig az érdekeltek fogják viselni.

A közgyűlés elhatározta volt, hogy feliratig kérni fogja a kultuszminisztertől a községi iskolák részére eddig folyósított 14.000 korona segélynek 60.000 koronára leendő felemelését. A határozatot pártolás végett a közigazgatási bizottságnak is megküldték, mely azt pártoló felirattal terjeszti fel.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő javaslatára **Szőcsné** Farkas Karolin tanitónőt jelenlegi tartózkodási helyén vizsgálják meg, hogy szolgálatképes-e vagy sem.

Papp Miklós kir. tanácsos, pénzügyigazgató javasolja, hogy **Berkovits** Ferencz drnak lapunkban közölt indítványát véleményre adják ki neki.

Mihelfy Adolf felsorol ezzel kapcsolatban az adóelőírások körüli visszaesésekből egy paracetet, mire elfogadják a pénzügyigazgató javaslatát.

A mi sajtópörünk.

Bulyovszky József dr. polgármester be-terjeszti **Istvánffy** István aljegyző elleni fegyelmi határozatot, melyből kitűnik, hogy Istvánffy József tanító ez ügyben egynehány tanuvalomás által érintve van, s a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelendő lenne. Miután azonban Istvánffy István aljegyző a »Nagyvárad Napló« ellen sajtópört indított, melynek lefoytatása végett az ügyészség a fegyelmi iratokat szorgalmazza, a polgármester javaslata az, hogy az Istvánffy József elleni fegyelmi ügy függesztessék fel addig, míg a sajtóper lefoylík, mert ezt nem lehet egy másik ügy miatt hátráltatni.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő ellenzi a javaslat elfogadását, mert szerinte **Istvánffy** József ellen a fegyelmit le kell jártni. Nem mond még most véleményét ez ügyben, se jobbra, se balra, majd illető helyen teszi ezt meg. De feltétlenül kéri elrendelni a fegyelmi vizsgálatot a fennforgó gyanuokok alapján, mert ezt az ügyet rövidesen tisztázni kell. (Helyeslés.)

Mihelfy Adolf hasonló nézetben van, a dolog független **Istvánffy** István aljegyző ügyétől, akinek módja van reputációját más uton is keresni.

A bizottság erre kimondja, hogy Istvánffy József tanító ellen — az Istvánffy István által indított sajtópörtől függetlenül — a fegyelmit megelőző vizsgálatot elrendeli, annak foganatosításával a polgármestert megbizsa s az iratokat hiteles másolatban visszatartja, eredetben átteszi a vizsgálóbíróshoz.

Déry János árusátra ügyében a megtartott szemléről szóló jegyzőkönyvet kiadja a tanácsnak, hogy hozzon határozatot, melyet elbírálhat.

Uj gyár Nagyváradon.

A czirok- és szalmaipar megalakulása.

— Saját tudósítónktól —

Nagyvárad, július 6.

Nemcsak megyénk és városunk ipara, de az egész magyar ipar és kereskedelem nagy nyereségnek tekintheti azt az üdvös mozgalmat, mely egy kiváló szakember kezdeményezése folytán városunkban egy új gyár megalakítására vezetett. Egy olyan iparvállalat alakítását mondták ki tegnap városunk legtekintélyesebb és leg-hivatottabb férfiai, mely iparág gyártmányai az országban eddig csak kicsiben állítottak elő s a mely gyártmányok óriási keresletnek örvendenek az ország határain kívül, Ausztriában, Németországban is. A czirok- és szalmaipar ez, de különösen az első, melynek előállítására alkalmas talaj csak Magyar- és Olaszországban van.

E kedvező körülmény idézi elő az óriási keresletet, melynek eddig még országunkban sem tudnak eleget tenni a mellett, hogy a külföld is reánk van szorulva. Ezek után természetes, hogy ez ipar befektetés nélkül nagyon szép jövedelmet hajt.

Ezeket tartották az alapítók szemük előtt, mikor e határozottan életrevaló, nagy jövőjű vállalat megalakulását kimondták.

Az új részvénytársaság megalakulásáról tudósítónk következőket írja:

Tegnap délután öt órakor tekintélyes számú előkelő emberek gyűltek össze **Hoványi Géza** dr. meghívása folytán a „Nagyvárad Takarékpénztár” helyiségében a tervbe vett szalma- és czirok-gyár részvénytársaság megalakítása tárgyában.

Az értekezleten jelen voltak:

Örley Kálmán orsz. képviselő, Papp Miklós, Mihely Adolf, Sarkadi Lajos dr., Keszthelyi Zoltán, Dési Géza dr., Hefly József, Friedländer Sámuel dr., Szűts Izso, Mártonffy Bogdán dr., Radó Ignác dr., Moskovits Miksa bankigazgató, Steiner M. Albert, Moskovits József dr., Friedländer Herman, J. Weisz Mór, Lévai Márton, Nagy Mihály, Weisz Ernő, Popper Ákos, Nagy Gyula, Weintraub Mór, Munk Gábor stb.

Hoványi Géza dr. az alapítók nevében ismerteti az összehívott értekezlet célját. Egy verseny nélküli iparvállalat megalakítását tűzték ki célul, melynek kivitelét legmegelőbbben úgy érhetik el, hogy a rendelkezésre álló anyagot nagyban földolgozzák s eddig nem ismert módon adnak kenyeret százakra menő szegény embernek. A gyárnak első célja volna a czirok-seprő előállítása, melyhez 150 ezer korona részvény jegyzése szükséges. — A gyár részvénytőkéje 300 ezer korona lesz, s ha a teljes összeg együtt lesz, akkor kezdené meg a gyár a szalma iparczikkek gyártását is, — mert erre nézve egy már létező gyár átvétele válnék szükségessé. A gyár tulajdonosa kötelező ígéretet tett vállalatának átadására. Ha 150 ezer korona értékű részvény jegyezve lesz, a gyár azonnal megkezdheti működését, mert lekötött tőke, alapítási költség nem szükséges. A gyár vezetésének élén egy ismert szakember állana, ki e téren évekig tanulmányozott s egész tudását, tevékenységét a gyárnak szentelné. Az alapítók így minden aggodalom nélkül határozták el a gyár megalakítását s a jelenlevők nagy számából s a tapasztalt érdeklődésből úgy látja, hogy a gyárnak nagy jövője van. Konstatálja, hogy maga **Beöthy**

László dr. főispán és **Bulyovszky József** dr. polgármester is az alapítók között van, de előbbi távolléte, utóbbi gyöngékedése gátolja a megjelenésben. Levelet kapott **Hlatky Endrétől**, **Ternyei Antaltól**, **Ländler Ferencztől**, kik szintén lelkes hivei a gyár megalakításának, maguk is tekintélyes összegeket fognak jegyezni s csak más oldalú elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg az értekezleten. — S nagy örömmel jelenti, hogy **Tisza Kálmán** is, értesülve a dologról, nagyon helyesnek tartja a vállalat megalakítását, figyelemmel kíséri a dolgot s első volt, aki részvényeket jegyzett s további részvényjegyzéseket is kilátásba helyezett. A gyár nemcsak helyi ipart, de a megyei gazdasági életet is nagyon föllendítene; a termelők nagy része kötelező ígéretet tett, hogy a termelt anyagokat a gyárnak szolgáltatják be, tehát a gyár a gazdaságra is nagyon előnyös lesz.

Felkéri a jelenlevőket, fejtsek ki nézeteiket s nyilatkozzanak a tervről.

A beszéd nagy helyesléssel találkozott s utána **Sarkadi Lajos** dr. szólalt fel. Indítatva érzi magát, hogy a tárgyhöz hozzászóljon. A vállalat prosperitása mellett szól a kereskedelmi miniszter egy leirata, mely a kamara tegnapelőtti ülésén került szóba. A miniszter abban fölhívja a kamarákat a mezőgazdasági melléktermények nagyobb terjesztésére. A czirok is ilyen melléktermény, tehát már e leiratról is számíthatnak a miniszter támogatására. A részvénytársaság megalakítása közszükségletet képez s azt hiszi, hogy a szalma ipar is mindjárt bevonható a gyár munkakörébe. **Friedländer Hermann** szalmakalap gyárával a semmiből teremtett valamit. Az ipar fejlődésre nagy hatással járna a gyár üzembe hozatala. Óriási a külföld kereslete, mit nem tudunk kielégíteni. Pártolja a gyár megalakításának tervét.

Radó Ignác dr. szintén hiva a gyár alakításának, őt soha sentimentalizmus nem vezeti részvénytársaságok alakításánál, de az előfeltételeket kívánja megismerni a publikum érdekében, melyet fel kell világosítani. Szakember van közöttük, kéri azt, adja elő a vállalat kilátásait.

Friedländer Hermann előadja, hogy újév óta folyton az iparágat tanulmányozza. Beutazta Magyarországot s tapasztalta, hogy az előállított mennyiség nem elégíti ki a keresletet. Kiment Bécsbe s csak a nagyobb üzemek évi szükséglete 150 waggon magyar gyártmány. Bejárta egész Ausztriát, Németországot, mindenütt magyar gyártmányt kérnek s ő újév óta a rendelések nagyon kis számának tud csak eleget tenni. A mi pedig a jövedelmezőséget illeti, határozottan állítja, hogy ő, másodkézből s kicsiben állítja elő az iparczikkeket, s így is 15—20% hasznot ért el. Nagy előnye az iparczikkeknek, hogy előállításához technikai készülék nem kell, tisztán kézimunka.

Hoványi Géza dr. az ismertetés után előadja, hogy ők, az alapítók minden eshetőséggel számoltak s határozott meggyőződésük, hogy a vállalat nagyon szép jövedelmet biztosít a részvényeseknek.

Moskovits Miksa, a Leszámitoló és Jelzálogbank vezérigazgatója fűzött ezután a tárgyhöz igen jó hatással járt megjegyzést. Nagy előnynek tartja azt is, hogy a cikk *cassa-áru*, azaz 30 napi fizetésre szállítandó.

Mihely Adolf megvallja, hogy neki is aggodalmi voltak a gyár megalakításával szemben, de az elhangzott beszédek után aggodalmi teljesen el vannak oszlatva. Nagy nyereségnek tartja a gyár élén **Friedländer Herman** személyét, ki kiváló szaktekintély. Azt hiszi, hogy ezek mellett

már 200 ezer korona jegyzése után is, mindjárt bevezethetnék a szalmaipart is.

Friedländer Herman ezután bemutat az értekezletnek egy pár czirokseprő gyártmányt, melyek szép kivitelükkel meglepték a jelenlevőket s a hozzáfűzött magyarázatok után mindannyian nagy lelkesedéssel mondták ki, hogy a gyár megalakítását föltétlenül szükségesnek és előnyösnek tartják.

Igen jó hatást tett a jelenlevőkre **Nagy Gyula** kefekötő felszólalása, ki szakember s határozottan meggyőződött, hogy a **Friedländer Hermann** gyártmányai kiállják a versenyt bármelyik cég gyártmányaival. Ő, mikor értesült a gyár alakításának eszméjéről, rögtön jegyzett nagyobb számú részvényt.

Ezután az összes jelenvoltak aláírtak részvényeket s csakhamar tekintélyes összegű részvényjegyzés történt, úgy, hogy a részvénytársaság megalakulása immár biztosítottnak tekintendő.

Bachó István megőrült.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 5.

Egy épp oly zsenialis, mint országszerte nagy népszerűségnek örvendő férfiú megdöbbentő tragédiája képezi most az általános őszinte részvét tárgyát a fővárosban. Dezséri **Bachó István**, az első budapesti honvédzenekar közkedvelt karmestere, — ki éveken át mint a 37-ik gyalogezred zenekarának karmestere, volt kedvence a nagyvárad közönségnek is, — megőrült. A szerencsétlen ember, ki 1895-ben távozott Nagyváradról és gyorsan lett dédelgetett kedvence a fővárosi publikumnak is, most egy elmegyógyintézetben van ápolás alatt, — reménytelen állapotban.

Megható tragédiájáról következőket írják:

A honvédzenekar karmestere volt. Még alig néhány héttel ezelőtt gyönyörködtünk a daliás külsejű, rokonszenves emberben, aki olyan kedves gesztusokkal és különös hévvel tudta dirigálni a mi házi bandánkat. Műföletted kedvelték a publikumban. Kitűnő zenész volt és első rendű karmester. Csupa tűz és temperamentum volt a vezénylése, de a mellett izlés, tudás és fegyelmezett összjáték dicsérte a produkcióit. Mint zeneszerző is több ízben feltűnt, különösen értett azonban az ötletes és színes egyvelegek összeállításához és a magyar dallamok hangszerezéséhez.

Fiatalkorában még, úgy harmincz éves talán. A jó érzésű magyar fiút mindenki szerette kedves vonzó modoráért és becsületes voltaért. **Bachónak** látszólag jól is ment a dolga mindenképpen. Sokat dolgozott, talán tulsokat is, de azért a megelégedettség és jókedv mosolya ült arcán, ha este oda állt a bandája élére az ő lelkes közönségének. Ami szabad ideje maradt, azt a nők kultuszának áldozta fel. A szép **Bachónak** e téren való csodás szerencséről meséltek az emberek. Az utolsó időben egy kis melanholikus vonás zavarta meg különben vidám ábrázatának a harmoniáját. **Bachó István** szerelmes volt, komolyan szerelmes. Talán szerencsétlenül is. Mindazonáltal dirigált naponként és dolgozott épp olyan fáradhatatlanul, mint azelőtt.

Pedig a szerelme nagyon megzavarta szegénynek nyugalmát . . .

*

A muzsikusi pályafutásának vége van. Még el ugyan, de élete rosszabb százszorta az enyészetnél. Elméje megzavarodott: az elmúlt napok-

ban gyógyintézetbe szállították, hogy segítsenek rajta, ha lehet.

Szerencsétlen ember, sajnáljuk őt igaz szívünkkel!

HIREK.

Vidéki előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy előfizetési díjaikat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap további pontos szétküldésében fennakadás történjék.

*** Személyi hírek.** Hellmer Herman bécsi műépítész tegnap Nagyváradra érkezett. — Schwitter lovag, temesvári hadtestparancsnok Nagyváradon időzik.

*** Az államsegély felemelése.** A város már roskadozik azon kiadások terhe alatt, melyeket a községi iskolák fentartásának kötelezettsége reá ró. Fel is irt a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy az államsegélyt 60,000 koronára emelje fel, vagy vegye át a reáliskola épületét s engedje el a fentartási költségeket s az ezenfelül 8000 korona évi hozzájárulást. A közigazgatási bizottság a közgyűlés indokainak helyességéről meggyőződve, Szűts Dezső aljegyző előadása alapján a város feliratát hasonló felirattal támogatni határozta. Igazán dicséretreméltó az a kiváló érzék s jóakarát, melylyel a bizottság a város ügyeit kezeli s intézi.

*** Mihelfy Adolf indítványa.** A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén Mihelfy Adolf biz. tag figyelemreméltó indítványt vetett fel, felhozta ugyanis, hogy a marhahajtó utak még nincsenek megjelölve, s innen származik a nagy torlódás egyes utcákon a nagyvásár alkalmával. Az indítvány helyességét maga az elnöklő polgármester is elismerte, de bejelentette, hogy a jövő csütörtöki közgyűlésen tárgyalásra kerül a vásárok elhelyezésének ügye s ugyanakkor fogják meghatározni a marhahajtó utakat is, úgy, a hogy Mihelfy Adolf körültekintő, gondos, a közérdeket szem előtt tartó indítványa szól.

*** Benedek Ferencz temetése.** Tegnapelőtt délelőtt ment végbe nagy pompával és fényes papi segédlettel a premontrei rend jószágos prelátusának végültszességtele a rend székhelyén, Jászóvárott. A temetésen az összes rendházak kiküldöttjei részt vettek, valamint képviselve volt Abauj-Torna-megye összes törvényhatósága is. A rend ősrégi templomában volt felállítva a diszes katafalk, a holttestet Bubics Zsigmond kassai püspök a gyönyörű gyászmise után beszántelte s ezután premontrei tanárok vitték ki a temetőbe, hol Bubics püspök imája után sirba tették. A nagyváradai társház kiküldöttjei tegnap érkeztek haza.

*** Művészek házassága.** Két jeles magyar művész kötötte meg tegnap délből a szerelem igaz frigyét Budapesten. Vidor Dezső, a Magyar Színház kitűnő főrendezője, a nagyváradiai kedves ismerőse, tegnap esküdt örök hűséget Molnár Rózsi kisasszonynak, a Nemzeti Színház bájos és széptehetségű művésznőjének. A házasságkötés aktusánál, mely a kálvintéri anyakönyvi hivatalban ment végbe, nagy számmal volt képviselve a fővárosi író- és művészvilág, a kik elhalmozták a rokonszenves fiatal párt szívélyes üdvözléseikkel. A fiatal pár Nagyváradról is százával kapta az üdvözlő sürgönyöket.

*** Az oxigén-víz.** Sternthal Sándor jónevű gyógyszerész, az oxigén-víz feltalálója a belügyminisztertől azon elvi határozat kimondását kérte, hogy az oxigén-víz nem esik a szikvíz fogyasztási adó alá. A belügyminiszter kijelentette, hogy miután az oxigén-víz nincs engedélyezve, határozatot se hozhat e tárgyban.

*** Színházügyek.** A színházépítésre felügyelő bizottság tegnap Komlóssy József t. főjegyző elnöklésével ülést tartott, melyen Fellner F., a színháztervező czég egyik tagja is jelen volt. Fellner közölte a bizottsággal, hogy a színházépítési munkálatok szépen haladnak s a színház idejére kész lesz, sőt a színpadot s mellékelyiségeit október 1-ére át lehet adni a színházigazgatónak. A mérnöki hivatal felkérésére Fellner egy tervet készített a világító órára, melyet ő remélhetőleg 8000 koronából kiállítani gondol. A bizottság azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a jelenlegi kandelláber helyén egy olcsó világító órát alkalmaz s a terv elkészítésére a mérnöki hivatalt utasította. Ha valamely mecénás elkészítené a Fellner által tervezett világító órát, az csak díszére válnék a színháznak s az illető megörökítené a nevét. A bizottság elrendelte, hogy a színházigazgató által kért függőnyfelhúzó készülék 1200 korona költséggel elkészíttessék. Végül számlákat likvidált a bizottság. Fellner megbírálván ifj. Rimanóczy Kálmánnak a városbáz elhelyezésére készített terveit, azokat a egyszerűségesebb megoldási módul jelölte ki s gratulált a tervezet készítőjének. A toronyra volt megjegyzése, a melyet a sarokra tenne. De egyébként a jelen elhelyezést is szépnek tartja.

*** Pótsorozás.** Tegnap délelőtt ment végbe az idei utolsó pótsorozás. A sorozó bizottság elnöke Miskolczy Árpád m. főszámvevő volt, tagjai katonai részről Lukács és Lausch őrnagyok. A sorozás a régi városháza sorozó termében folyt le közepes eredménnyel. Tizenhat hadköteles, vármegyei ifju állott a mérték alá az összes járásokból, kik a fősorozásról elmaradtak s ezekből hetet vettek be katonának, nyolczat viszontautasítottak s egyet fegyverképtelennek nyilvánítottak.

*** Elzárták a vízvezetékét.** A vízpazarlás, melyre már nem egy ízben utaltunk, arra kényszerítette a tanácsot, hogy naponta 8 órára elzárja a vízvezetékét. Tegnap ugyanis megdőb-benve vették észre a vízműtelepen, hogy nappal rohamosan fogy a víz s a kutakat egész le 70 centiméterig kiszivattyúzták, mégse tudtak a rezervoárban elegendő vizet gyűjteni. Nem a kutakban van a hiba, hanem a közönségben, mely egy pohár vizért egy hektoliter vizet ereszt ki a vízvezetékéből, csak hogy egy fokkal hidegebb vizet kapjon. Így aztán, ha még lazább is lenne a vízszolgáltató talaj s gyorsabban gyűlne a kutakba a víz, akkor se lenne elegendő a pazarlásra. Tudjuk jól, hogy kedvesebb dolog a hatóságot szidni, mert nincs víz s ezt ki is fogják használni szenzációt kedvelő lapársaink, a tény az, hogy víz elég, csak ok nélkül használják ki egyes helyeken. A tanács a mai napon a következő hirdetményt tette közbe, mely mindaddig érvényben marad, míg a vízpazarlás nem csökken.

A város közönsége a beállott melegebb időszak folytán a vízvezeteki vizet a szükségesnél felül oly mértékben vette igénybe, hogy a vízszolgáltatás korlátozása vált szükségessé s miután a tanácsnak a város közönségéhez intézett azon figyelmeztetése, hogy a vízvezeteki víz pazarlásától tartózkodjék s a nagyobb fogyasztóknál a vízszolgáltatás korlátozása eredményre nem vezetett, sőt f. évi július hó 4-én déli 12 órától folyó évi július hó 5-én reggel 7 óráig a vízpazarlás oly mérvet öltött, hogy a vízvezeték sürgős elzárása iránt a nagyobb veszélyek elhárítása végett késedelem nélkül intézkedni kellett, miért is a közönség dobszó uján s a rendőrség által házról-házra járva figyelmeztettetett, hogy a vízvezeték f. évi július hó 5-én déli 12 órától délután 6 óráig és este 8 órától másnap, azaz 6-án reggel 6 óráig el fog záratni.

Folyó évi július hó 6-ik napjától kezdve pedig a további intézkedésig minden nap délelőtt 10 órától délután 6 óráig a vízvezeték elzárva lesz.

Figyelmeztetjük tehát a közönséget, hogy vízszükségletét azon idő alatt, míg a vízvezeték nyitva van, szerezze be, a további vízpazarlástól pedig annyival is inkább tartózkodjék, mivel ellenesetben a vízszolgáltatást még nagyobb mérvben leszünk kénytelenek korlátozni. Végül a háztulajdonosokat figyelmeztetjük, hogy saját érdekükben szigorúan ügyeljenek arra, hogy a netaláni tűz esetében az első segélyre szükséges vízmennyiség tartányokban a háznál készletben tartassék s hogy a vízvezeték kifolyó csapjai a vízvezeték elzárása ideje alatt ki ne nyitassék, mivel a kinyitás által a csövekbe levegő tolul be, mely a házi vezetékét gyakori esetben szétnyomja. Nagyváradon, 1900. évi július hó 5-én. A városi tanács.

*** A Parobek gátat** a város elkészíttette s a költségeket a polgármester úgy rotta ki, hogy a város felekölségét, az édekeltek a másik felereszt tartoznak viselni. Mindnyájan megfelelő-bezték a határozatot s a közigazgatási bizottságban élénken tárgyalták e fontos ügyet. Hlatky Endre a dolog ismeretével azt javasolta, hogy a polgármester határozatát hagyják helyben. Ezt el is fogadták, mert ez a megosztás látszik legmértányosabbnak.

*** Nagy sétahangverseny a Rhédey kertben.** A budapesti I. honvédenekar közreműködésével folyó hó 8-án, vasárnap délután 5 órakor a Bihar megyei nagyváradai nőgyűlet nagy sétahangversenyt rendez a Polgári lövölde és Sporttér helyiségében az egylet által létesítendő asszonymentház javára. Este 8 órakor táncmulatság a lövölde helyiségében. Belépti díj 1 kor. Katonák és gyermekek 50 fillért fizetnek.

*** Megyei főjegyzők szaporítása.** Érdekessé s a vármegyei tisztviselők körében bizonyára örömet keltő határozatot közölt Krassó-Szörénymegye törvényhatósága. Tavasz közgyűlésén ugyanis Sulyok Árpád megyei főügyész indítványára elhatározta, hogy a miniszterelnökhöz és a képviselőházhoz fel ir az iránt, hogy a nagyobb vármegyékben 2—3 főjegyzői állás szervezését engedélyezzék. A vármegye e feliratot tegnap pártolás végett megküldötte Biharvármegye törvényhatóságához is.

*** A honvédenekar Nagyváradon.** Másfél év előtt hangversenyzets nálunk az ország első katonazenekara, a budapesti I. honvéd gyalogezred zenekara. Még mindig élénk emlékeztében van a városunk zenekedvelő közönségének az a szép, nagy sikerrel tartott sétahangverseny, melylyel bemutatkozott városunknak a zenekar. Most vannak a honvédek nálunk átutazóban s ez alkalmat felhasználta Hillinger Lipót, a »Fekete Sas« derék bérlője. A zenekart ma estére szerződtette s bizonyára diszes és nagyszámú közönség hallgatja végig a kellemes levegőjű, gyönyörű kerthelyiségben a szebbnél-szebb nótákat.

*** Konda Samu halála.** Városszerte nagy részvétet keltett a szomorú nevezetességre jutott Konda Samunak, a városnak még 8—10 évvel ezelőtt egyik igen tekintélyes polgárának halála. A szegény, szerencsétlen család iránt mutatkozik most nagy mértékben a részvét. A legelőkelőbb férfiak, nők, a ház barátai és ismerősei egymásnak adták kezébe tegnap egész nap a halottas ház kilincsét, kik eljöttek vigasztalni a sorsüldözött családot, enyhíteni a nagy fájdalmat. A temetés ma d. e. 9 órakor lesz a Nagy-Teleky-utcai Kutiák-házból, bizonyára óriási részvét mellett.

*** A mezőgazdasági muzeum** Budapesten megnyit s terjedelmes katalógusban számol be arról, hogy mi található fel e jeles intézetben. Nagyvárad város öt rendkívül becses művet adott a muzeum részére, a miért az igazgató köszönetét nyilvánította s kéri Nagyvárad város további pártfogását, a mit a polgármester meg is ígért.

* **A képviselő választók névjegyzéke.** Biharvármegye központi választmánya a választók névjegyzéke ellen beadott felszólamlások ügyében *Szunyogh* Péter alispán elnöke mellett tegnap ülést tartott. Jelen voltak: Vido-vich György, Wertheimstein Alfréd, Hraniczky Károly, Papp János, Wallner Ödön, Gálbory Samuel, Keszthelyi Zoltán, Jerzsák István, Kovács Béla, Örley Kálmán, Balogh Lajos, Markovits Károly.

A központi választmány összesen ötvenöt felszólalási kérvényt intézett el. E felszólamlások részben névkiigazítások, részben törlések, részben pedig a névjegyzékbe leendő felvételek iránt történtek. A központi választmány a névkiigazításra vonatkozó felszólamlásoknak nagy részben helyt adott. A névjegyzékbe való felvételt azonban csak néhány esetben teljesítette. Az ennek értelmében kiigazított névjegyzék f. év július 20-tól július 30-ig az alispáni irattárban közszemlére lesz kitéve, miről a járási főszolgabírókat és az érdekelteket azzal értesítik, hogy esetleges *felebbezéseiket* a kitévétől, illetve értesítéstől számított *tíz nap* alatt tehetik meg.

* **Orvtámadás egy huszártiszt ellen.** A debreczeni Vilmos huszárezredtől megszökött egy közlegény. Keresték, kutatták, őrjárat is ment utána, de nyomra nem akadtak. A szökevény pedig Debreczenben rejtőzködött, a külterületeken. A szökött katona követhette el azt az orvtámadást is, melynek tegnapelőtt éjjel csaknem áldozata lett gróf *Keglevich* huszártiszt helyettes. — A rendőrségtől vett értesülés szerint gróf *Keglevichre*, a mint a huszárlaktanya felé ment 12—1 óra közt, valaki rá lőtt. A lövés szerencsére nem talált. Az esetet *Keglevich* gróf tudatta a rendőrséggel, a hol rögtön megindították a vizsgálatot. Tegnap este azután az őrjárat egy huszárt vitt be Mihályi rendőrfelügyelő, központi ügyeletes tiszthez, a ki kihallgatta a szökevényt. Már több nap óta bujdokol a külterületeken s csak tegnap csípték el. Vallomása zavaros volt, így nagyon valószínű, hogy ő az, a ki gróf *Keglevich* ellen az orvtámadást elkövette. A vizsgálatot ez irányban is folytatják.

* **Házeltolás Budapesten.** Ugy látszik, hogy mégis meghonosodnak majd nálunk az épületeltolások. A főváros végre elfogadta Freestadt és társa amerikai mernökök ajánlatát a mester-utcai iskola eltolása tárgyában. Ezt az alkut végre a kormány is jóváhagyta s a tanács intézkedett, hogy a vállalkozók mielőbb munkához foghassanak, mert az eltolásnak az idejéig iskolai szünidő alatt okvetlenül végbe kell mennie. Az első dolog tehát az volt, hogy az amerikai mernökök az iskola mellett munkaterületet nyerjenek s az iskola mögött megszerezze a város azt a telket, a hova az iskolát tolják. Kötelesek az iskola mérnökeileg fölbecsült egész értékét, vagyis 280.000 koronát biztosítékul letenni, a mint ők maguk is eredetileg ajánlották. Az amerikai mérnökök, a fővároshoz jött értesítés szerint, már körülbelül két hete hajóra szálltak Chicagóban, hogy Budapestre jöjjenek a munka teljesítése végett. A varosházán napról-napra várják őket, hogy letegyék az óvadékot és aláírják a szerződést. Ennek a legközelebbi napokban meg kell történnie.

* **Öngyilkos szabósegéd.** *Vince* Sándor 19 éves szabósegéd tegnap este 9 óra után a vasuti hidon tul a Körösbe ugrott s eltűnt a hullámok között. Többen észrevették, rögtön keresésére indultak s értesítették a rendőrséget, honnan *Kápolnay* Gyula rbiztos több rendőrt küldött ki a helyszínére, hogy a szabósegéd holttestét kikutassák, de minden keresés hasztalan volt, a víz nem vetette föl a tetemet s valószínűleg elvitte magával. Előreláthatólag valamelyik közeli község-

ben a víz felszínére kerül az életunt szabólegény holtteste. Öngyilkosságának okát még nem deríthették ki.

* **Elkapta a gép.** Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség tegnap reggel a *Heller*-féle szeszgyárban. Egy szerencsétlen fiatal munkásnak a géphajtó szíj oda kapta a kezét s csak különös véletlen szerencsének köszönheti, hogy jobb felső karjának törésével szabadult meg a halálos veszedelemtől.

Az esetről tudósítók a következőket jelenti: Már régebb idő óta, körülbelül 7—8 hónapja dolgozik a *Heller*-gyárban rendes munkásként a Galicziából ide származott nevű sanoki születésű 22 éves *Csopor* Pável. Mindig mint józanéletű szorgalmas embert mintaképül állítottak a többiek elé a munkafelügyelők! Dolgozott szorgalmasan tegnap is, mikor észrevette, hogy az egyik kerékről a gépszíj lecsuszott. Hogy fennakadás ne történjék, odaugrott s a szédületes sebességgel forgó kerékre rá akarta tenni a leesezt összekötő szíjját. A vedelmes munka sikerült is neki, azonban a hirtelen neki feszülő szíj jobb kezét is oda kapta.

Egy pillanat alatt körülesavarodott az egész karján. A szerencsétlen ember a gyorsan forgó kerék felemelte a levegőbe. Iszonyu fájdalmat érzett a szegény *Csopor* Pável. Eltört a karja, s ennek köszönheti, hogy a bizonyos haláltól megmenekült, mert így valahogyan az eltört s összezuzott karja, a melyről a hus egész czafatokban lógott le, a szíj alul kiesuszott, s *Csopor* Pável leesett. Ha csak pár pillanatig még fogva tartja a szíj, menthetetlenül elveszett volna. Bele került volna a nagy hajtókerék szíjazatába, s ez aztán darabokra szakgatta volna.

Mire a gépet megállították, *Csopor* Pável már a földön feküdt, irtóztató fájdalmaitól félig elaléltan. Azonnal beszállították a kórházba, a hol rögtön ápolás alá vették. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy jobb felső karján szenvedett törést s ugyancsak jobb karja egész föl van hasítva. Súlyos sebet bevarrták, s eltört kezét gipszbe tették. Ugy fekszik ott most mozdulatlanul a kiállott fájdalmak és ijedségtől teljesen kimerülten. A rendőrség kiküldött tisztviselőjének is alig tudta előadni, hogy hogyan esett vele a szerencsétlenség. Nem hibáztat senkit a szegény fiatal ember. Magát okozza a szerencsétlenségért. Tudta ő, hogy szólni kellett volna a gépésznek, hogy állítsa meg a gépet, de hát ő éppen azt akarta elkerülni, hogy a munkát megszüntetni ne kelljen. Így lakolt aztán vigyázatlan, szabályellenes tetteért, pedig jót akart a szegény.

Sérülése következtében legalább 20 napig az ágyat kell őriznie, úgy mondják ezt a kórházi orvosok.

* **A gépügynök ur.** A szélhámos svindlerek egyik jól ismert typusa a gépügynök. Utazik össze-vissza az egész országban, csal, nevetet hamisít, szédíti a feleket, majd magát a céget is, melynek utazik. Ilyen alak *Weinberger* József ur, ujjpalotai 35 éves gépügynök, kit a nagyvárad törvényszék leleplezett kisdéj játéka után magánokirathamisítás büntette miatt vád alá helyezett, de mint a *»Rendőri Közlöny«* tegnapi száma írja, *»szökésben van.«* Ezért országosan körözik.

* **Pezsgőpróba.** Érdekes pezsgőpróba volt tegnap *Kádár* János szőlőjében meghívott uri társaság előtt. *Littke*, a híres pezsgőgyáros hívott meg több nagyváradit urat pezsgőkóstolóra. A kitűnő pezsgő gyártmányairól az egész országban és külföldön is előnyösen ismert cég ugyanis hat év előtt francia módszer szerint kezdte meg a pezsgőgyártást s az új faj első produktumát most hozták forgalomba. Négy fajta pezsgőt: G. H. Mummot, Törley Casinót, *Littke* secet és *Littke* Sportot kendőkbe göngyölve

szerviroztak fel, s a szakértők végigkóstolva a négy pezsgőt, nagy többséggel az első számú üveget találták legjobbnak. Az üvegről legöngyölve kitűnt, hogy az a *Littke* cég által most forgalomba hozott új pezsgő, mely minden tekintetben méltó versenytársa lesz a francia pezsgőknek. A champagne-próba ezen kedvező eredményét nagy lelkesedéssel fogadták és megéljeneztek úgy *Littke*-ket, mint a vendégszerető házigazdát és házi-asszonyt, a kik arról gondoskodtak bőségesen, hogy a kitűnő *Littke* pezsgőhöz legyen harapni való is.

* **Orvvadászok Szalárdon.** Szalárd és környékén az orvvadászat elharapózott s ennek meggátlása végett az érdekeltek *Weiterschütz* János főszolgabíróhoz fordultak. A beadvány, melyet a szalárdvidéki vadásztársulat elnöke: *Tóth* Mihály, a nagyvárad vadász-társulat elnöke *Rádl* Ödön, gróf *Seilern* Ferencz erdőmestere: *Klesner* Vilmos, *Weigl* Róbert püspökségi főerdőmester, *Török* László főerdész irtak alá, erélyes rendszabályokat sürget s kéri, hogy a vadakat csak igazolvány mellett lehessen eladni és venni. A főszolgabíró Nagyvárad város közigazgatási bizottságát kérte meg, hogy pártolja a kérelmet, mert a központon, Nagyváradon értékesítik leginkább az orvul lelőtt vadakat.

Agyonlőtte a feleségét.

(Saját tudósítónktól.)

Talpas, július 4.

Megrendítő esetről értesít talpasi tudósítónk. *Darabán* Mihály, odaváló fiatal gazda, tegnap reggel pusztai véletlenségből *lelőtte a feleségét*, a kivel alig 5 hónapja élt együtt. Az eset részletei a következők:

Darabán felesége napok óta panaszkodott férjének, hogy a ház körüli szárnyasok egyre fogynak. Figyelni kezdtek, hogy a tolvajt megcsípjék, de hiába. Az asszony végre rájött a dolog nyitjára s el is mondta urának, hogy a majorságot a varjak hordják el.

— No majd lelövöm — szolt *Darabán* — csak tisztítsd meg a puskámat. De vigyázz, mert meg van töltve.

Az asszony kitisztította a fegyvert és *Darabán* tegnap reggel meglesett egy varjút, a mint az a csibék közé lecsapott. Óvatosan megközelítette a madarat, fölhozta a fegyver kakasát és célzott. Mielőtt azonban a puskát elsütötte volna, a varju elröpült.

Darabán bosszusan tért vissza a szobába s az ajtót a fegyverrel akarta betenni, de elefejtette a kakast előbb lebecsátani. A fegyver, valószínűleg a taszítás által előállt rázkódás következtében elsült, s a golyó éppen az ajtó közelében ülő asszony balhalántékába fúródott. Az alig 18 éves menyecske menten halva bukkolt le a földre.

Darabán annyira megrémült a szerencsétlenségtől, hogy maga is ájultan rogyott össze s csak akkor tért magához, mikor a házbeliak által időközben értesített előjárók megérkeztek.

A szerencsétlenül járt fiatal asszony holttestét ma boncolták fel az orvosok s ugyancsak ma tartották meg az ügyben a vizsgálatot is mely igazolta, hogy a haláleset véletlen szerencsétlenség következménye.

Irodalom és művészet.

A bihari vár.

— Ásatások a bihari vár területén. —

Még mindig felderítetlen pont honfoglaláskori történetünkben Béla király névtelen jegyzőjének

Menemorout-ja, ki Bihar várából igazgatja Kozár-országot. A Biharvármegyei és nagyvárad-i történelmi és régészeti egyesület ásatásokat rendezett nemrég a hajdani híres bihari vár területén. Ez ásatásokról most a többi közt a következőket olvassuk a Századok új füzetében:

Tudjuk, hogy a bihari vár az északi és északkeleti vármegyékkel az Árpád házi hercegek birtoka volt: hogy Szent László király is innen indult ki dicsőségteljes uralkodói pályájára, de az is bizonyos, hogy éppen ő támasztott versenytársat Biharnak, midőn a Sebes-Körös mentén pártfogásába vette az addig nagyon is jelentéktelen Váradot. S a mint a hathatós királyi pártfogás alatt Várad egyre növekszik, úgy hanyatlik Bihar, míg végleg átadja szerepét Váradnak, megelégedvén azzal a dicsőséggel, hogy a történelmi mozzanatokban oly gazdag Biharvármegyének nevet adhatott. De hogy kik voltak a vár építőmesterei, erre a kérdésre a történelmi források nem adnak feleletet. Annyi bizonyos, hogy ama népek között kell őket keresnünk, kik őseink bejövetele előtt itt huzamosabb ideig laktak. De hogy dákok, avagy rómaiak, vagy éppen szlávok voltak-e? azt a jövő tudománya fogja megmondani. Az avarokat kihagyhatjuk, nekik ringjeik voltak; a szlávoknál azonban tovább időzhetünk.

Maga a vár neve: *Bihar*, szláv szó, *bihor-vihar*, kiégett földet jelent. Bizonyos az is, hogy Bihar főfészke volt az e tájon lakó szlávoknak, kik sárból, földből négyszegletes várat építettek. Az sem lehetetlen, — bár tekintve a várnak kulturában eltöltött rövid életét, nem igen támogathatni, — hogy a földbástyákra maguk a magyarok emelték a falakat. De ez csak akkor történhetett, midőn a fejlődő kultúra képesítette őket ilyen műalkotásokra, midőn a kereszténység e tájon is éreztette művelő hatását. Hogy azonban mikor lett a kereszténység a Körösök és a Berettyó mellékén otthonossá, ez mindaddig kétséges lesz, míg a bihari, illetőleg a várad-i püspökség alapításának kora dönthetetlenül megállapítva nem lesz.

Az említett ásatások kevés eredménnyel jártak a bihari vár eredetének fölfedezését illetőleg, de régészeti szempontból mégsem bizonyultak haszontalannak. Sikerült ugyanis két teljesen ép tért találni, ereklyékkel és teljesen ép csontvázakkal, melyek arccal kelet felé fekszenek. A sírokat ama falazatnál találták, a mely különös sajátosságával arra enged következtetni, hogy ott a kereszténység korában templom állott. A két, egymástól több méternyi távolságban fekvő sír ugyanama formában, benne az ereklyék ugyanama keleti fekvésben: véletlen műve nem lehet, hanem vallásos szokás követelménye. Különben az említett sírokból kicsi és nagy koponyák s más emberi ereklyék vegyesen fordultak elő. A koponyák között tulnyomó számmal vannak a keskeny, hosszú alakúak, alacsony, nyomott homlokkal, hátul gyakran erős kidudorodással. Az egyik ilyen feltűnő alakú koponya hossza, 19.5 szélessége 13, mélysége 12.6, kerülete pedig 53.4 centiméter.

Táviratok és telefonjelentések.

Magyarok a párisi kiállításon.

Páris, július 5. (Saját tud. távirata.) Gróf Goluchowski külügyminiszter, Darányi földmívelési miniszter, nemeskéri Kiss Pál államtitkár és Lukács kormánybiztos társaságában ma délután másfél óra hosszat nézte a mezőgazdasági kiállítás magyar osztályát, a melynek izléses és legszigorubb kritikát megbíró rendezését nagyon megdicsérte. A külügyminiszter pénteken neje társaságában a magyar pavillont és a többi magyar kiállítási csoportot nézi meg.

Loubet köztársasági elnök csütörtökön délután meglátogatja a magyar szövőipari kiállítást, a hol az Izabella főhercegnő védnöksége alatt működő pozsonyvidéki háziipar-egyesület remek himzései vannak kiállítva, a melyeknek a jury a Grand Prix-t ítélte oda.

Dupuy földmívelési miniszter ma dejeunerre adott a mezőgazdasági kongresszus magyar tagjai részére. Ez az első lakoma, a melyet a kongresszus alkalmából rendeztek. A dejeunerre jelen voltak: Darányi miniszter, Kiss államtitkár, Károlyi Sándor, Zselénszky Róbert és Majláth grófok, Lukács Béla kormánybiztos, Kazay József osztálytanácsos. Koós Jenő és Győry Lőránt titkárok. Francia vendégei voltak: Millebrand kereskedelmi miniszter, Meline és Ribot volt miniszterelnök, Federik Passy Arago nejevel és mások.

Darányi Ignác földmívelési miniszter szombatira Wolkenstein osztrák-magyar nagykövethoz hivatalos, vasárnap este pedig visszautazik Budapestre.

Lueger ünneplése.

Bécs, július 5. (Saját tud. telefonjelentése.) A városháza dísztermében ma tette le az esküt dr. Lueger Károly, mint Bécs város legifjabb díszpolgára. Az ünnepség nagy fényvel és pompával ment végbe. Valamennyi klerikális és antiszemita egyesület képviselve volt. Lueger az ünnep során frenetikus tetszéssel fogadott beszédet mondott, a melyben kijelenti, hogy mint díszpolgár is a régi Lueger marad. A régi módon folytatja küzdelmét és csak akkor fog majd igazi diadalünnepet ülni, ha valamennyi ellensége mind Bécs városában, mind a tartományban, mind a birodalomban le lesz győzve.

Óriási vasuti szerencsétlenség.

Budapest, július 5. (Saját tud. telefonjelentése.) New-Yorkból táviratozzák: Tacomas külvárosban egy Trolley-kocsi kisiklott és 120 lábnyi mélységbe zuhant. Harminczöt férfit, asszonyt és gyermeket vesztette, 18 pedig megsebesült, köztük 9 súlyosan.

A hobokeni katasztrófa.

New-York, július 5. (Saját tud. táv.) Eddig a hobokeni katasztrófa áldozatai közül 115-nek a holttestét találták meg.

Nagy sikkasztás Ujpesten.

Budapest, július 5. (Saját tud. telefonjelentése.) Az Ujpestvidéki Takarékpénztár megkedden beküldötte Schulz Miksa nevű szolgáját a fővárosba, hogy egy nagyobb értékű csekket itt beváltson. A hűtlen szolga fel is vitte a pénzt körülbelül huszezer koronát, de a helyett, hogy hazament volna Ujpestre, eltűnt a pénzzel együtt. A megkárosított takarékpénztár még aznap följelentést tett a rendőrségnek, de a megindult nyomozás csak azt derítette ki, hogy a sikkasztó szolga minden valószínűség szerint Amerika felé vette útját. Schulz ugyanis már gyermekkorában hosszabb időt töltött odakünn, utóbb visszajött Magyarországra, a hol megnősült. Schulz rovvott előéletű ember s most feleségét s gyermekeit a legnagyobb nyomorban hagyta vissza. — A sikkasztó szolga hozzátartozói, hír szerint kezességet vállaltak a kár megtérítéséért.

NYILTTÉR.

Kitűnő minőségű asztali

fehér és veres ó borok

literenkint 28 kr-ával,

kóser borok

30 kr-ával kaphatók.

Krausz Zoltánnál,

Kossuth-utca, Káptalan bérház.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás.

Nagyvárad, július 5.

Igen nagy részében az országnak megindult már az aratás s a mint a földművelési miniszterhez érkezett tudósítások jelentik, a néhány nap óta beállott nagy hőség a zöldebb, vagyis leginkább a késői gabonának nem árt meg, a korai pedig jóformán mindenütt olyan állapotban van, különösen az Alföldön, hogy az időjárás lényegesebb befolyást már a termés mennyiségére sem gyakorolhat.

Kilátás van ezek szerint országszerte jó minőségű búzára és rozsrá. A tavaszi árpa is meglehetősen jó minőséget ígér, magja szép fehér és eléggé súlyos.

A zabvetések az Alföld nagy részében sok helyen még gyöngéknek látszanak és nem mondhatók kielégítőeknek.

A július elsejei becslések szerint várható:

Buzából 37,410,681 mm., vagyis egy millióval kevesebb, mint tavaly, e hiányt pótolja a minőség. Rozsból 10,505,825 mm-átsára van kilátás a tavalyi 21,990,484 mm.-val szemben. Árpából várható 11,694,477 mm., vagyis 1,500,000 mm.-val kevesebb mint tavaly, de sokkal jobb minőségű. Zabból 10,476,954 mm-átsára számítanak, tehát majdnem annyira, mint tavaly, csak a minősége silányabb lesz. A repcét nagybőrára mindenütt elcsépeltek, az eredmény nem felel meg a hozzáfűzött reményeknek.

A kukorica mindenütt szépen fejlődik. A burgonya állása az ország minden részében kedvező. A szőlő, ott, a hol a tavaszi fagy nem ártott, szépen virágzik s nagyrészt jó szüretet ígér.

A gyümölcsstermés kilátásai valamivel javultak, általában azonban igen gyöngé lesz a hozam.

A szalacsi vásárok. A kereskedelmi miniszter tegnap leiratot intézett a vármegyéhez, melyben a község kérelmére megengedi, hogy a szerdai heti vásárokat állatok is felhajtassanak, azonban a község köteles alkalmas teret átengedni az állatvásár céljaira. A község még négy országos vásárt is kért a minisztertől, a ki azonban évenként csak két vásárt hajlandó engedélyezni.

Tőzsdei jelentések.

— A Nagyvárad-i Napló tudósítójától. —

Budapesti gabonátőzsde.

Az utótőzsde zárata

Buza 1900. októberre	7.72
Rozs októberre	6.79
Tengeri júliusra	5.59
Tengeri májusra	4.82
Zab októberre	5.19

Budapesti értéktőzsde.

Az utótőzsde zárata.

Osztrák hitelrészvény	674.—
Magyar hitelrészvény	702.—
Osztrák magyar államvasut	650.—
Rimamurányi	509.—
Közuti vasut	590.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. D E S I G É Z A.

Szerkesztő és lapfőlapadonos:

Fehér Dezső.

HERCZEG METTERNICH-féle
• • • • • königswarti
RICHARD-FORRÁS

A világ legkitünőbb asztali vize.

Természetes szénsavdús tartal-
mánál fogva különösen alkalmas
borral, gyümölcszörppel vagy likör-
rel való keverésre. Feltűnő gyógy-
hatású emésztési zavaroknál, ugy-
szintén a légcső és húgyhólyag
idült hurutos bántalmainál.

Járványos betegségek ellen biz-
tos óvszernek bizonyult.

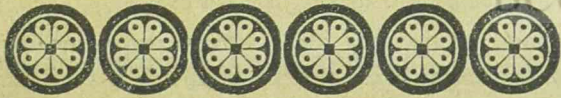
Kapható helyben minden ásvány-
viz-, fűszerkereskedésben.

és jobb vendéglőben

Országos főraktár és iroda:

BUDAPEST, VIII. József körút 9. sz

Kapható helyben: Csordás testvérek,
Friedl és Jörös, Kádár János, Kiss Károly
Kurländer és Ullmann, Mihály és Kandel
Munk Gábor, ifj. Ullmann Izidor, Szabó Jó-
zsef, Tóth Zsigmond, Wurst József, ifj. Weisz
Bernát és Wechsler Adolf és társa uraknál.

10209—1900. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad kir. trvszék, mint tkvi hatóság
által Steiner József ártándi lakos végrehajtónak
Nagy Simon lessi lakos végrehajtást szenvedő elleni
2900 korona tőke s járuléka, továbbá a 8157/99
sz. alatt már árverést kérő ezennel csatlakozottnak
kimondott Böleskey Gyula villányi borkereskedőnek
511 korona 66 fillér tőke s járuléka iránti végre-
hajtási ügyében, végrehajtást szenvedő tulajdonául
felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a less
79. sz. betétben A I 1—4 sorsszám alatt felvet
beltelkes házakból — legelő és kertből álló jószág-
testnek Nagy Simon tulajdonául bejegyzett $\frac{1}{2}$ ré-
szére a kért végrehajtási árverés az 1881. LX.
t.-cz. 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatol
sitására határidőül 1900 évi augusztus 3-ik nap-
jának d. e. 9 órája Less község házához kitűzetik.

Kikiáltási ár 2701 korona, azonban az árve-
résre kitűzött ingatlan szükség esetén ezen áron
alul is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár
10 %-át tartoznak készpénzben vagy óvadékké-
pes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az
első részlet az árverés napjától számított 15. nap
alatt, a második részlet ugyanazon naptól számi-
tott 30 nap alatt, a harmadik részlet ugyanazon
naptól számított 60 nap alatt; minden egyes vétel-
ári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig
5%-os kamattal fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a
tkvi hatóságnál és Less község elöljáróságánál meg-
tekinthetők.

Kelt Nagyvárad, 1900. június 12-én. a kir.
trvszék, mint tkvi hatóság.

Olasz,
kir. trvszéki bíró.

LITKE L.
cs. és kir. udvari szállító
pezsgőborgyár telepe Pécs.

PEZSGŐ-FAJOK:

Sport.

Grand Vin Sec
Extra Sec

Országos Casino és Park-
Klub pezsgője.

Kapható: minden jobb fűszerkereske-
dés, vendéglő és kávéházban.

777—1900. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel
közölni teszi, hogy a nagyvárad-városi kir. járásbíró-
ságnak 1900. évi V. V. 14. számú végzésével Dr.
Sonnenfeld Zsigmond ügyvéd által képviselt Ujfa-
lussy Endréné felperes részére Várad Mór alperes
ellen 83 kor. 04 fill. követelés és jár. erejéig elren-
delt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefo-
glalt 2056 koronára becsült ingóságokra a nagy-
várad-városi kir. járásbíró-ság fenti számú végzésével
az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók
követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes
zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyvára-
don, Sztaroveczky-utca leendő megtartására határ-
időül, 1900. évi július hó 6. napján délelőtt 11
órája tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s
egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés
mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak
adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő
ingóságok vételárából a végrehajtó követelését meg-
előző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben
részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és
ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, el-
sőbbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig
alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni vagy pe-
dig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság
tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi június hó 20.
napján.

Véniss Béla,
kir. bír. végrehajtó.

A magy. kir. szabadalm.
osztálysorsjáték

VI. osztályának 3-ik huzása
1900. évi július hó 10, 11. 12-én
tartatik meg.

Szerencse számok

kaphatók:

KISS DÁVID

főelárusítónál, Nagyvárad Fő-utca.

504—1900 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi,
hogy a reichenau cs. kir. Járásbíró-ság 1900. C. II.
30/2 és a budapesti kir. törvényszék 61151/1900
számú végzése által Baum József, Schön és Perl-
man együttes végrehajtatók javára Rosenblüth Dávid
ellen 233 korona 03 fillér tőke, ennek 1899 év
december hó 13 napjától számítandó 6% kamatai,
továbbá 207 kor. 42 fill. tőke ennek 1900 évi
márczius hó 31. napjától járó 6% kamata és eddig
összesen 108 korona 82 fillér perköltés, 9 korona
34 fillér hirdap hirdetés követelés erejéig elrendelt
kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül fog-
lalt és 1983 korona 10 fillérre becsült bolti rőfös
árak, szobai butorok s egyebekből álló ingóságok
nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1900 V. 292/3 sz. kikül-
detést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis
Érmihályfalván alperes lakásánál leendő eszközésére
1900-ik év július hó 18. napjának délelőtt 9 órája,
szükség esetére a következő nap határidőül kitűzetik
és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen, 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értel-
mében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni
fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881.
évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Egyszersmind azok, kiknek korábbi foglalások
az iratokból ki nem tűnik s az elárverezendő ingók
vételárából kielégítéséhez tartanak jogot — jogaik
érvényesítése iránt az 1881. év LX. t.-cz. 111.
§-ára figyelmeztetnek.

Kelt Székelyhidon, 1900. évi június hó 21-ik
napján.

Ruttkay,
kir. bír. végrehajtó.

Van szerencsénk a tisztelt vevőközönség szives figyelmét felhívni
a legszebb kiviteli női ruhaszövetek, selymek, mosó-kelmék,
kész blousok és napernyő nagy raktárunkra.

Egyszersmind becses figyelmükbe ajánljuk divatraktárunk női pi-
pere cikkeire, melyekből különösen a legújabb ruhadiszek, csipkék
és nyakkendők igen nagy választékban kaphatók, ugyszintén minden-
nemű ruha kellékek és rövidárak.

Szőnyeg, függöny, ágy és asztalterítők, valamint vá-
szon-, asztalnemű, férfi- és női fehérneműek, továbbá kész

menyasszonyi kelengyéből

állandó nagy raktár. — A tisztelt vevő közönség számos látogatását és
megrendeléseit kérve, vagyunk

kiváló tisztelettel

Kunz József és társa

Nagyvárad, Szent László-tér.

A „Nagyváradai Napló” Apró Hirdetéseit.

Az apró hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillérbe kerül, **vastagabb betűből 8 fill.** Fölvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. **Videkről** igen kényelmesen beküldhetők az apró hirdetések **postautalvánnyal**, mert a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban. A **ezimmel ellátott hirdetés után az eddigi 30 kr bélyegilleték többé nem fizetendő. APRÓ HIRDETÉSEKET** kiadóhivatalunkban (Bémer-tér 351. sz.), valamint Kiss Dávid tőzsdéjében lehet feladni.

Julius hó 1-től kezdve semmiféle hirdetői beiktatás után a szokásos 30 krajczáros bélyegilletéket megfizetni nem kell. Tehát a **ezimmel ellátott**

kishirdetések

is bélyegmentesek.

Egy kis hirdetés közlésének ára 40 fillér és tíz szó lehet, minden további szó 4 fillérrel többbe kerül.

Akinek

ismerettség hiány: házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vin-czellérel kertészre, kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszedőre, házmesterre stb.-re van szüksége,

aki

eladni kíván: butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket, birtokot, kocsit, lovat,

aki

bérbeadni kíván: birtokot, házat, vadászterületet, halászatot, üzletet, műhelyt, lakást stb.: vagy

aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér-czél, ha

a Nagyváradai Napló

kis hirdetési

rovatát használja.

Jönni fog.

Magyarázza meg a Müller-kioszkban tanúsított magaviselete okát. Nem fenyegetődzöm, de azt a kiállhatatlan ficsurat leütöm, ha még egyszer közelében látom. Ha elutazása előtt erről meg nem nyugtat, Isten önnel, többé nem találkozunk. Miért szaladjak olyan székér után, mely fel nem vesz. D-d-d. 51

Melyik

csinos menyecske vagy leány szórakozna egy 28 éves hivatalnokkal a legnagyobb titoktartás mellett, az irjon körülményesen, lehetőleg **ezimmel** „Mező 28» jelige alatt a kiadóhivatalhoz címmezve. 54

„Hölgyek és Urak”

valamint „Kaleidoszkop» című novellakötetek. Írta Fehér Dezső. Egy kötet ára 1 korona. Kapható a kiadóhivatalban. 53

Lévai Márton

könyvkötészet Nagyváradon, Olaszi, Fő-utca 31. Elvállal minden e szakmába vágó munkát legdivatosabb kivitellel. 36

Egy elegánsan

butorozott szoba kiadó Kapuczinus-utca 50. szám alatt. 30 1-1

Szöke fiatal 30

ember, fix fizetésű hivatalnok, jelentékeny mellékjövedelemmel, házasság céljából csinos szöke leánnyal ismerkedni óhaj. A hozomány hiánya nem akadály. Levelek **»Családi boldogság»** czimen e lap kiadóhivatalába intézendők.

Gyakorlott,

évekig alkalmazásban volt, mindenben jártas **joghallgató** kizárólag délelőtti alkalmazásra ajánlkozik ügyvédi vagy más irodába. Cím a kiadó hivatalban. 40

Használatban

volt szívó-nyomó kútszivattyú kerestetik megvételre. Ajánlatok a kiadóhivatalba. 50

Jó házból

való fiuk tanulóul felvételnek **Kunz József és Tsa** cégénél. 39

Wallerstein Fülöp

divatruházat ajánlja megtekintésre a vevőközönségnek. Idénymulta miatt feltűnően olcsók az áruk. 1

Megvételre

kerestetik a **»Bagoly»** című nagyváradai élelmezés két évfolyama. Cím a kiadóhivatalban. 52

Délutáni 49

1 órától esti 6-ig irodai vagy hasonló foglalkozást keres: kellő értelmi képzettséggel és jó írással bíró egyén szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a **»Nagyváradai Napló»**

részére

felvételnek a kiadóhivatalban, Bémer-tér.

NAGYVÁRADAI KALAUZ.

Nyári szórakozás.

Schlich József 20

éttermét ajánljuk a közönség figyelmébe. Szép kerti helyisége, kitűnő magyaros konyhája, valódi, tisztán kezelt borai és friss Dréher söre ismeretes az egész városban és vidékiek előtt is.

Feldmann-uszoda

mindennap nyitva reggeltől estig, a legkényelmesebb s legolcsóbb fürdő. Külön kabin és tükörfürdők, hideg tus. Uszói tanulók a legrovidebb idő alatt megtanítanak. Kitűnő kiszolgálás. Az előkelő világ találkozó helye. Nagy siker. 56

A Korona kávéház

legrégibb, jóhírnevű kávéháza Nagyváradnak. Ott találkozik egymással a város nagy része. Kitűnő kiszolgálása, füstmentes jó levegője, kitűnő ételek és italok és az olcsó árak a kávéház fő vonzóereje. Hetenkint háromszor első rendű cigányzene. 17

A Félix-fürdő

igen látogatott, üdülő helye a nagy közönségnek. Nagyváradtól kocsin egy óra, vasuton fél óra járás, naponta többször közlekedhetni. Regényes, szép fekvésű hely, ősrégi erdőktől körülvéve. Mindenféle szórakozási, kirándulási kényelmes eszközök. A vendégek kényelméről, kitűnő ellátásáról **Kernáts János** gondoskodik. 16

A Püspök-(Szent László) fürdő

a legkedveltebb és legszebb kiránduló hely. A gyönyörű fekvésű, kitűnő gyógyhatású fürdőben naponta vásárhelyi **Kiss Béla** első aradi cigányzenekara játszik. **Czeglédy Sándor** fürdőbérletű kitűnő, magyaros konyhája elismert jó hírnévnek örvend.

Maresch Károly

kapuczinus-utcza **»Kékmátskához»** címzett vendéglőjét ajánlja a t. közön-

ség szíves pártfogásába. Naponként friss villás reggeli frissen csapolt kitűnő sörrel. Társaságok részére külön terem. Kellemes kerti helyiség. A legízletesebb ételeket és valódi tiszta borokat szolgáltatnak fel. 22

Demetrovits Miklós

vendéglője a Rimanóczy-szállodában az elite közönség kedvenc helye. Nagyszerű konyhája a tulajdonos személyes felügyelete alatt áll. Közkeletűségnek örvend a Szikla-Siller-bor és naponta frissen csapolt részvény sör. A Körös mellett kellemes levegőjű kerti helyiséggel bir, hol hetenkint többször cigányzene.

A Fekete Sas

éttermének nyári kerthelyisége a legszebb, legkellemesebb kerthelyiség Nagyváradon. **Hillinger Lipót** tulajdonos költséget nem kímélve a legmodernebb berendezéssel készítette el a gyönyörű helyiséget. A legfinomabb konyha és kitűnő italok. Esténként cigányzene és minden szombatn katonazene.

A Lloyd kávéház

a város legnagyobb, legszebb kávéháza. A kereskedővilág találkozó helye. Szép, tágas, kitűnő levegőjű kioskja van a Körös partján. Hetenkint többször zeneestély **Bura** testvérek zenekarával. 19

Alkalmi vétel kiárusítása

Nagyvárad és Biharmégye közönségének figyelmét bátor vagyok felhívni arra a kedvező körülményre, hogy

Márkus József

csődtömegét előnyös áron megvettem s Márkus József volt üzlethelyiségében Zöldfa-utca, Glücksmann Ármán üzlethelyiségével szemben

minden elfogadható áron

még becsáron alul is kiárusítom. — Férfi és női divatcikkek, rövidárúk, vászon, ruhaszövet, chifon, selymek, damasztárúk s mindenféle rövidárúk s e szakmába vágó cikkek a legjobb minőségben kaphatók.

Oly kedvező alkalom nyílt meg, melyet a m. t. közönség bizonyára nem fog elszalasztani. **A kiárusítás július hó végéig tart.**

Természetes, hogy a ki előbb jön, annak nagyobb választék áll rendelkezésére.

A csődtömegék iránti előítéletet ezen kiárusítás azonnal megszünteti, mert csak szolid és jó árut bocsátok eladásra.

Ugyanott a berendezés eladó

Szíves látogatást kér

Kovács L. és Társa.

OCASSIO!

Csak július hó végéig!

Szabott árak!

Szabott árak!

Csak július hó végéig.